

Европейска
комисия

Запознаване с ЕС в училище

Действие по инициативата
„Жан Моне“ в подкрепа на
по-доброто обучение за
ЕС в началните, средните
и професионалните
училища

Младешко
Висшето образование
Професионално образование и
обучение
Учене за възрастни
Училищно образование

Erasmus+

Обогатява житейския опит, разширява кръгозора

Жан Моне

Erasmus+

Текстът е завършен през ноември 2021 г.

Настоящият документ не може да се счита за официална позиция на Европейската комисия.

Люксембург: Служба за публикации на Европейския съюз, 2021 г.

© Европейски съюз, 2021 г.

Политиката по отношение на повторната употреба на документи на Европейската комисия е уредена с Решение 2011/833/ЕС на Комисията от 12 декември 2011 г. относно повторната употреба на документи на Комисията (ОВ L 330, 14.12.2011 г., стр. 39). Освен ако не е отбелязано друго, повторната употреба на настоящия документ е разрешена съгласно лиценз Creative Commons Attribution 4.0 International (CC-BY 4.0) (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>). Това означава, че повторната употреба се позволява, при условие че надлежно се посочи източникът и се укажат евентуалните промени.

За употребата или възпроизвеждането на елементи, които не са собственост на Европейския съюз, трябва да се поиска разрешение директно от носителите на авторските права.

всички визуални материали: © Европейски съюз, 2021 г. (CC BY-NC-ND 4.0) – източник на изображение: iStockphoto.com с изключение на стр. 2, снимката на Мария Габриел: © Европейски съюз, 2021 г.

на стр. 15: © Европейски съюз, 2021 г. (CC BY-NC-ND 4.0) – източник на изображение: Shutterstock

и на стр. 16 картината на Жан Моне: © Европейски общности, 1967 г.

BOOK	NC-01-21-208-BG-C	ISBN: 978-92-76-41445-2	doi: 10.2766/4433
PDF	NC-01-21-208-BG-N	ISBN: 978-92-76-41422-3	doi: 10.2766/126686

СЪДЪРЖАНИЕ

Предговор	2
Придобиване на знания за ЕС	3
Уроци, свързани с Европа	4
Уникални търговски качества	4
Клуб EURO CREW	6
Втори живот за обучението по гражданство	7
Пътуване в класната стая	8
A NOT SO TRIVIAL PURSUIT	9
Учебен консенсус	10
Без убеждаване в предимствата на ЕС	11
Малки стъпки към Европейския съюз	12
Подкрепа за преподаване за Европа чрез действието по инициативата „Жан Моне“	14
Кой е Жан Моне?	16

Предговор

Мария Габриел

Европейски комисар, отговарящ за иновациите, научните изследвания, културата, образованието и младежта

Интеграцията в ЕС промени живота на европейските граждани. Обществените дебати за добрите и лошите страни на тази промяна станаха значително по-оживени през последните години.

Това е добре. Демокрацията и свободата на словото са сред основните ценности на ЕС. За съжаление обаче не всички разисквания се основават на факти.

Проучванията на Евробарометър продължават да сочат, че много европейски граждани смятат, че знаят твърде малко за ЕС, неговите институции, приоритети, процедури и политики и най-важното — как всички те засягат живота им.

В продължение на повече от 30 години с действията по инициативата „Жан Моне“ успешно се насърчават знанията за ЕС. Тя обаче винаги е била насочена към висшето образование.

В отговор на нарастващата необходимост европейските граждани да научат как ЕС влияе на живота им бе разширен обхватът на действията по инициативата „Жан Моне“ през новия период на програмата „Еразъм+“, за да се включат

училищата и учениците от началното и следващите нива. Европейското измерение в образованието е от съществено значение, за да се помогне на гражданите да разбират по-добре ЕС и да се асоциират с него.

Настоящата публикация представя отговора на Европейската комисия на това искане чрез инициативата за запознаване с ЕС в рамките на „Жан Моне“, посредством която училищата и учителите ще се насърчават и подкрепят да създават свои собствени начини за по-добро обучение за ЕС в класната стая.

Инициативата за запознаване с ЕС по „Жан Моне“ ще стартира в много подходящ момент — през 2022 г., Европейската година на младежта. Европа се нуждае от активни граждани и новите дейности по „Жан Моне“ за училищата, които включват също подкрепа за обучение на учителите и създаване на мрежи от училища, работещи активно в областта на обучението за ЕС, ще помогнат за подготовката на младежите да оформят бъдещия Европейски съюз.

Насърчавам Ви да прочетете за опита на колегите си от цяла Европа, за да се вдъхновите и — надявам се — да стартирате свои собствени проекти и дейности, които сме готови да подкрепим чрез тази нова инициатива.

Придобиване на знания за ЕС

Промените, породени от европейската интеграция — от мира в исторически бурната Европа до свободното движение, по-евтините телефонни обаждания, защитата на общата ни околна среда, борбата с изменението на климата и осигуряването на защита на неприкосновеността на личния живот в електронната среда, са безпрецедентни и тяхното въздействие върху Вас и мен — европейските граждани — е огромно.

Но това, което преподаваме и учим за Европейския съюз в училище, като цяло се ограничава до историята, географията и икономиката. В повечето европейски учебни програми продължава да не бъде застъпено значението на ЕС за демокрацията, многообразието, активното гражданско участие и правата на човека.

Междувременно общото ни отношение към европейската интеграция става все по-силно и в двете посоки. Вълните на поляризация, които в момента поглъщат нашите общества, не подминават европейската интеграция. Вместо да разсъждаваме върху това как можем да подобрим нашия ЕС, често свеждаме дискуссионните си аргументи до тези „за“ и тези „против“.

Въпреки че съществува широко разпространена тенденция да се изразяват категорични мнения за ЕС, това, което преподаваме и учим в училище често е твърде малко, за да може да ни помогне да изградим аргументи, подкрепящи или критикуващи ЕС. Това не е добре. Категоричните мнения трябва да се основават на знания, а не само на празни приказки, слухове и фалшиви новини.

ВСЕКИ ГЛАС Е ОТ ЗНАЧЕНИЕ

Като пълнолетни европейци, можем да гласуваме за своите представители в Европейския парламент. Но за да го правим пълноценно, трябва да приемем, че сме част от по-голямата европейска общност, в която живеем, и да бъдем информирани по въпросите, които са от значение за нас като граждани на Съюза.

Всъщност ние сами казваме това! В проучване от 2020 г.¹ европейските граждани бяха запитани какво би ги направило по-склонни да гласуват на следващите избори за Европейски парламент. Отговорът на мнозинството бе: „Повече информация за влиянието на ЕС върху нашето ежедневие“.

Филтрирането на подобна информация от огромния обем сведения, които получаваме ежедневно, изисква умения за активно гражданско участие. Най-очевидното място за подпомагане на развитието на младежите като активни граждани е училището.

Училището е мястото, където се информираме и където развиваме чувството си за принадлежност към по-голяма общност. За много от нас училището е и първото място, където се сблъскваме с политически различия и конфликти на ценности и където се учим как да се справяме с тях.

В училищата трябва да се преподава за всичко, което засяга живота ни. Голяма част от това ще е свързано с

приоритетните области на политиките на ЕС: изменението на климата, цифровизацията, икономическия растеж и трудовата заетост, предизвикателствата на глобализацията, здравето и благосъстоянието, основните ценности, като правата на човека и принципите на правовата държава, както и борбата с дезинформацията и подкрепата за активно гражданско участие.

Училищата в цяла Европа често подкрепят развитието на активното гражданско участие, като запознават своите ученици с предизвикателствата и възможностите на европейската интеграция. Опитът на тези училища показва, че това помага на младежите да изградят основата, върху която могат да заемат критичните позиции, които са толкова важни за нашата европейска демокрация.

Европейският съюз подкрепя подобни дейности в продължение на много години. По-голямата част от тази подкрепа досега бе предоставяна чрез действието по инициативата „Жан Моне“, което от 1989 г. насам насърчава и подкрепя обучението за ЕС във висшето образование.

Въз основа на по-ранен пилотен проект и по модела на дейността, която вече се извършва в цяла Европа, през идните години тази подкрепа ще бъде разширена и ще обхване началните, средните и професионалните училища.

В следващата част на публикацията са представени някои от най-различните начини, по които училищата днес информират младежите за европейското измерение в ежедневието им.

1 Експресно проучване на Евробарометър № 485
<https://ec.europa.eu/commfrontoffice/publicopinion/index.cfm/Survey/getSurveyDetail/instruments/FLASH/surveyKy/2260>

Уроци, свързани с Европа

Примери за европейска интеграция в класната стая

УНИКАЛНИ ТЪРГОВСКИ КАЧЕСТВА

ST MARTIN'S COLLEGE е училище в Суатар, Малта. В него се преподава цялото задължително образование в Малта. ST MARTIN'S COLLEGE е едно от 22-те училища в ЕС, които през 2020 г. спечелиха наградата „Ян Амос Коменски“ за висококачествено преподаване относно Европейския съюз.

Училището спечели наградата не защото е реализирало конкретен проект, а защото полага максимални усилия да запознава най-големите ученици с възможно най-много теми, свързани с ЕС. ISABELLE CARUANA-DINGLI, старши учител във втори гимназиален етап и учител по маркетинг, е част от екипа учители в ST MARTIN'S COLLEGE, които работят по тези инициативи.

„Всички ученици във втория гимназиален етап от средното образование в Малта получават основно обучение за ЕС в стандартен учебен предмет, наречен „Системи на знанието“, обяснява г-жа Caruana-Dingli.

„Така учениците ни научават основите, но ние искаме да им дадем допълнителни инструменти за ориентирание в ЕС чрез извънкласни дейности. Ето защо се фокусираме върху организирането на различни прояви.“

„Опитваме се да им даваме колкото се може повече възможности. Не искаме да растат изолирано, което иначе често се случва, когато си роден и отгледан на малък остров.“

През цялата учебна година St Martin's College организира различни събития и дейности, които включват и ангажират възможно най-много ученици.

„Искаме да насърчаваме ангажираността, активизма и аналитичното мислене сред учениците на възраст от 16 до 18 години“, казва г-жа Caruana-Dingli.

„Организираме обмен на ученици — както реален, така и виртуален. Организираме срещи с членове на ЕП, особено преди избори, както и посещения в институциите на ЕС в Брюксел и Страсбург, „Евроскола“ и Европейския младежки парламент.“

„Учениците трябва да познават динамиката и функционирането на ЕС. Искам те да са ангажирани и активни във вземането на решения по теми, които са важни за тях. Много от тези теми са свързани с ЕС.“

„Младежите често мислят за ЕС като за нещо далечно. Нашите дейности променят това. Помагаме им да се възприемат като европейци и ги караме да формират мнения.“

Една от бившите ученички, участвали в много от свързаните с ЕС дейности на St Martin's College, е Michaela Ellul. Сега тя е на 18 години и учи право. Според нея, въпреки че формално се наричат извънкласни, тези дейности са много добре интегрирани в редовните часове, като в тях са ангажирани същите учители и интересът към участие е почти всеобщ.

„Имахме много възможности, които не всеки получава“ казва тя.

„В Страсбург например посетихме съдебната зала на Европейския съд по правата на човека и заседателната зала на Европейския парламент. Много ми хареса всеки един аспект: как ни представиха нещата, колко интерактивно бе изживяването, как ни запознаха с представители от различни страни.“

„Искам да съм адвокат по правата на човека. Някои от тогавашните изживявания пряко ме окуражиха да уча право и все още мога да използвам това, което научих от пътуванията и от срещите с членове на ЕП тук, в Малта.“

Именно такива малки, но важни стимули се надява да предложи на учениците си Isabelle Caruana-Dingli.

„В крайна сметка — казва тя — това, което искаме, е да разширим кръгозора на учениците си и да ги накараме да погледнат отвъд книгите. Искаме те да имат възможно най-голям опит и да се свързват с други ученици. Много от учениците ни ще учат и работят в чужбина. Те трябва да изпъкват и да се отличават. Според моята маркетингова технология те се нуждаят от „уникални търговски качества“ за света, в който израстват и в който ще работят.“

КЛУБ EURO CREW

Преди три години преподавателката по чужд език Милена Попова създава клуб Euro Crew в Техническата професионална гимназия „Никола Йонков Вапцаров“ в Радомир, България. Училището е специализирано в индустриалната електроника, икономиката, информатиката и автоматизацията на непрекъснати производства.

В продължение на много години г-жа Попова се сблъсква с липсата на интересни и достъпни начини за представяне на теми, свързани с ЕС, пред учениците. Възможността за създаване на клуб Euro Crew възниква, когато училището се включва в програмата „Училища — посланици на Европейския парламент“.

„Младежите в България знаеха твърде малко за Европейския съюз и Европейския парламент“, казва тя.

„Започнахме да преподаваме историята на ЕС и след това се потопихме в различни теми, като например как работят европейските институции, правата на гражданите, какви възможности предлага ЕС на младежите, какво прави за глобалното затопляне и изменението на климата и много други.“

Клубът постига успех.

„Дискусиите по различните теми бяха изключителни. Проведохме няколко анкети, свързани с ЕС. Посетиха ни представители на Европейския парламент. През 2019 г. ученици от училището се включиха в проявата „Твоята Европа, твоето мнение!“ на Европейския икономически и социален комитет.“

Клуб Euro Crew е съставен от 15 ученици, които участват доброволно. Срещите се провеждат два или три пъти месечно. На всяка от тях се разглежда тема, свързана с ЕС или Европейския парламент. Двама ученици подготвят презентация, но с материали допринася и Милена Попова.

„Специалностите в нашето училище може да са технически, но те не могат да бъдат разглеждани изолирано от съвременния и динамичен свят, който ни заобикаля. Теми като тези дават предимство на нашите ученици.“

Първоначалните членове на клуба вече са завършили, но продължават да участват в някои дейности.

„Те все още смятат, че участието в клуба е изключително полезно. То ги научи на много и обогати чувството им на готовност да бъдат граждани на Европейския съюз.“

ВТОРИ ЖИВОТ ЗА ОБУЧЕНИЕТО ПО ГРАЖДАНСТВО

Университетът Universidade de Trás-os-Montes e Alto Douro във Вила Реал, източно от Порто в Северна Португалия, разработи проект, чрез който да се намери решение за липсата на обучение по гражданството на Съюза със завладяващи методи на преподаване.

Координатор на проекта е Paulo Martins, ръководител на докторската програма по уеб науки и технологии в университета. Основната му научноизследователска област е подпомогнатото от технологиите обучение, така че разработването на методиката за този проект е точната задача за него. Той работи с колеги, преподаващи социални науки, върху конкретното съдържание, свързано с ЕС.

„Поставихме акцента върху развиването на умения, свързани с гражданството на Съюза, сред младежите на възраст от 15 до 18 години. Темата не беше и все още не е много добре обхваната в средните училища.“

„Разработихме методика, която да привлече вниманието им и да направи обучението не толкова сухо и трудно. Налагаше се, защото не можехме да направим програмата задължителна. Тя остана изцяло извънкласна. Избрахме подход въз основа на 3D виртуален свят, който обединява пет училища. Участваха по двама учители от всяко училище и общо 240 ученици.“

„Започнахме с проучване сред учениците, за да определим приоритетните области на обучение. След това подготвихме десетте учители както по теми, свързани с европейското гражданство, така и във връзка с използваната технология. Когато всичко бе готово, стартирахме основната част на проекта: работата във виртуалния свят.“

„Във виртуалния свят Second Life (Втори живот) създадохме осем различни острова, представляващи осем държави членки. Началната точка бе виртуално копие на известния площад Terreiro do Paço в Лисабон.“

„Имаше пет учебни дейности за учениците. Първите три се проведоха на португалския остров. Трябваше

внимателно да планираме темите, защото се оказа, че това, което на нас ни се струва очевидно, например къде се намират всички държави членки и кои държави са европейски, невинаги е толкова очевидно за учениците ни. Засегнахме теми като политиката, околната среда, семейството, потреблението и межкултурния диалог, но имаше също свързани с държавите пъзели и задачи, при които учениците трябваше да събират пътнически документи, за да пътуват до страна, която искаха да посетят в четвъртата дейност.“

„Накрая в петия блок, наречен Police Squad (Полицейски отряд), учениците се върнаха в Португалия, за да установяват и контролират нарушения на правата на човека.“

„Не всичко се разигра в Second Life. Имаше също разширение за Facebook по модела на телевизионното предаване „Стани богат“, което включваше опции за помощ по телефона, „обади се на приятел“ и „двойно или нищо“.

„Проектът остави своя отпечатък не само върху учениците, но и върху участващите училища, и по-специално техните учители, които не само научиха как да подхождат към темата за ЕС, но и сами се убедили в голямата нужда от това обучение.“

ПЪТУВАНЕ В КЛАСНАТА СТАЯ

Когато Португалия се присъедини към ЕС през 1986 г., в училището Escola de São Bruno в Кашиас бе създаден първият европейски клуб за дебати в страната. Това означаваше, че от този момент нататък заинтересованите деца можеха да участват без ограничения в дискусии относно ЕС. Повече от 30 години по-късно училището печели наградата „Ян Амос Коменски“ като признание за непрестанното разглеждане на всичко, свързано с Европа, в класната стая.

Isabel Lourenco е директор на училището и бивш координатор на европейския клуб. Marlene Lucas отговаря за обучението за ЕС в седми клас и за много от международните дейности на училището.

„В Португалия темите за ЕС са обхванати в националните учебни програми по история и география, но можем да коригираме до 25 % от учебната програма“, казва г-жа Lourenco.

„Преди десет години решихме да въведем предмет, наречен „Европейска култура и проекти“. Искане да научим децата не само кои държави са членки на ЕС, но и какви са общите ценности и защо. Те изучават този предмет 90 минути седмично в рамките на един учебен срок в седми клас.“

„Преподаваме за историята и географията на ЕС, също и за еврото — валутата, която им показва в каква голяма степен ЕС е част от тяхното ежедневие. След това въвеждаме всички теми, свързани с настоящето. Всяка година обсъждаме различни

въпроси, които обикновено следват тематичните години на

ЕС, като Европейската година на културното наследство, а в момента — Европейската година на железопътния транспорт. Преди две години, когато имаше избори, се съсредоточихме върху демокрацията и гласуването.“

„Опитвам се да не поднасям всичко на тепсия. Искан да ги накарам да го почувстват, като ги оставя да работят заедно, за да намерят информация. Също като в ЕС, те трябва да преодолеят различията и да постигнат консенсус.“

„Освен това участвахме в два проекта по „Еразъм+“, за да дадем възможност на други учители да посетят Европа и да получат нови знания и опит за преподаването у дома. По този начин ние влияем и върху преподаването по други предмети.“

На въпроса защо работата им е толкова важна, г-жа Lourenco възкликва: „Защото сме европейци!“

„Нашите ученици са млади европейски граждани — добавя г-жа Lucas — и аз искам те да познават основните цели на ЕС: мир и стабилност, съдействие и сътрудничеството, но също и значението на демокрацията и околната среда в техния живот.“

„Виждаме, че нашите ученици са придобили по-голяма международна перспектива“, заключава г-жа Lourenco. „Много от тях участват в „Еразъм“ и учат в чужбина. Всъщност миналата година наш ученик, интервюиран за наградата „Коменски“, каза, че предметът „Европейска култура и проекти“ е като пътуване в класната стая. Именно този предмет е това, което наистина отличава училището ни от всички останали.“²

НЕ ТОЧНО ВИКТОРИНА

Mauve Carbonell е преподавател по история и ръководител на катедрата „Жан Моне“ в университета Aix-Marseille Université в Южна Франция.

През 2019 г. тя става съавтор на публикацията *Преподаване относно Европа и ЕС в училище*, в която се разглежда въпросът дали училищното образование, което често е инструмент за формиране на националната идентичност, може да бъде и инструмент за развитие на европейската идентичност.

Като изследовател през 2012 г. тя научава за пилотното действие „Запознаване с ЕС в училище“ и вижда потенциала за приложението му в Южна Франция, където, както казва тя, „учениците не говорят чужди езици, хората знаят малко за ЕС и има силен национализъм“.

„Тук учителите не можеха да преподават относно ЕС, защото се страхуваха от темата, не знаеха как да я преподават и нямаша нужните инструменти. Това е чувствителна тема, почти като религията. Те не се чувстваха комфортно да я обсъждат.“

Г-жа Carbonell се заема да анализира ситуацията с група от 15 изследователи и обучаващи преподаватели. Заедно те предлагат инструменти, които могат да помогнат на учителите да представят европейски теми.

„Един от ограничаващите фактори винаги е бил, че нашата работа трябва да се вписва в задължителната програма на националното образование. Малка част от програмата включва преподаване на европейски теми и говорихме много за това как да я подобрим. Освен историята и географията на ЕС, искахме да представим и теми, свързани с културното и езиковото многообразие, гражданските права и гражданството.“

„Друг ограничаващ фактор бе, че трябваше да намерим местни решения. На уебсайтовете на ЕС има инструменти, но френските учители като цяло няма да приемат съдържание, което идва директно от Брюксел. Трябваше да създадем свое собствено.“

„Създадохме две игри. Една за 7-годишни и една за 10-годишни. Можехме да ги изпробваме в цял Екс ан Прованс, защото колегите за обучение на учители има много добри контакти в региона.“

„Първата игра бе един вид викторина с голяма карта. Класът бе разделен на пет или шест групи. Учениците трябваше да отговарят на въпроси за ЕС. Дадохме им ресурси, които да им помогнат за целта. При верен отговор можеха да отидат до голямата карта, съставена от магнити, и да добавят фигурка.“

„Опитахме се да намерим начин да разпространим работата си. Видяхме, че учителите и дирекцията по образованието са ентусиазирани, но ни липсваше връзката с предприемач или дружество, които могат да комерсиализират играта.“

„За съжаление оттогава нещата не са се променили много и ако искаме да намерим решение, трябва да се обърнем към учителите. В големи части от Европа учителите не говорят чужди езици и знаят малко за Европа или дори за света и международните отношения. Така че, разбира се, те не могат да научат учениците на тези неща.“

„Смятам, че трябва да обърнем внимание най-вече на институциите за обучение на учители.“

УЧЕБЕН КОНСЕНСУС

Между 2017 г. и 2020 г. Louis Sund учи в датска гимназия (gymnasium). Темите, свързани с ЕС, са част от стандартната учебна програма по социални науки, но от международния отдел на неговото училище, гимназията Tornbjerg Gymnasium в Оденсе, правят всичко възможно, за да вдигнат летвата за своите ученици.

„В Дания за пръв път се учи за ЕС в началното училище, но това обхваща само основните исторически линии и кои държави са членки“, казва той.

„В гимназията темата се разглежда по-задълбочено, но за мен началото на истинското обучение бе, когато започнахме да водим дебати, подобни на тези в ЕС, чрез заседанията на Европейския младежки парламент с побратимените ни училища в Швеция и Германия.“

„В международни групи от ученици, които действаха като парламентарни комитети, трябваше

да разглеждаме актуални теми, свързани с ЕС, като равенството и устойчивостта. Трябваше да обсъдим тези теми от различни гледни точки, да постигнем консенсус, да създадем съвместни казуси, да ги защитим пред други групи и да гласуваме по тях.“

„Първите училища, с които направихме това, бяха от Гьотеборг, Швеция, и Ойтин, Германия. Въпреки че сме доста близки в културно отношение, ни се стори много трудно да постигнем консенсус.“

„Това беше така, докато не посетихме училището в Ойтин и

трябваше да направим същото упражнение с групи от италиански и румънски ученици. Това ни научи колко трудно е в действителност да се постигне консенсус в цяла Европа.“

„Научихме много за европейските институции и наистина оценихме колко е лесно да се срещаме и да работим заедно през границите на ЕС. Но за мен главната полза от всичко това бе, че вникнах в постигането на консенсус между европейските култури. Това е нещото, което помня и до днес — и вероятно ще помня винаги.“

БЕЗ УБЕЖДАВАНЕ В ПРЕДИМСТВАТА НА ЕС

Viki Malcolm е преподавател по съвременни езици и европейстика в интерната The King's Hospital School в Дъблин, Ирландия, където учат 750 ученици. Училището има солидна репутация в областта на преподаването на теми, свързани с ЕС. Viki Malcolm е движещата сила зад тази репутация.

„В нашето училище преподаваме европейстика само на ученици, които се обучават тук за четвърта година“, казва г-жа Malcolm.

„В Ирландия тя се нарича преходна година — годината, в която учениците изучават различни предмети извън учебната програма. Продължават да учат основните предмети, но и други.“

„Като част от програмата „Училища — посланици на Европейския парламент“ (EPAS) през тази преходна година предлагаме на нашите ученици определена програма, свързана с ЕС. Разглеждаме институциите на ЕС, процесите на вземане на решения, актуалните събития и европейските ценности. Разглеждаме области, в които ЕС има компетенции, и такива, в които няма. И след това, разбира се, разглеждаме демократичния процес.“

„Ирландия е малка държава, така че е възможно да се установят много добри отношения с нашите членове на ЕП, което е чудесно.“

„Създадохме също информационен пункт за ЕС. Всяка година организираме събитие на европейска тематика и участваме в дейности на ЕС, като eTwinning и „Еразъм+“. Участваме в Европейския младежки парламент и в Модела на Съвета на ЕС. Тази година започнахме да работим и с бюрото на Европейския парламент във Вашингтон по проект, наречен Bridge the Pond. Така се побратимихме с училище във Вирджиния.“

„Това, което привлича нашите ученици, е работата с младежи в други държави. Контактът с връстници създава усещане за значимост, без учителят да е част

от него. Това може да е смущаващо за нас, но е чудесно да видим какво се случва, когато просто слушаме разговора в Zoom като възрастния в стаята и нищо друго. Трябва ни повече от това!“

„Започваме седмицата, като възлагам на един ученик задачата да намери три теми, които да представи през следващата седмица. Той се научава как да намира информация, как да представи нещо, как да го обсъди и как да го защити.“

„Европейският младежки парламент също е отлично решение за тази цел. Учениците започват с регионално заседание и когато са готови, преминават към национално.“

„Това оказва невероятно влияние върху учениците! В началото обикновено им липсва увереност, за да формират мнение. Това е голям проблем. Те не вярват в себе си. Даваме им всички необходими инструменти, за да водят дебати. В моята класна стая винаги се говори.“

„Иска ми се и в стандартната учебна програма в Ирландия да има подобна дейност, дори и само за няколко седмици или два месеца. Това е от съществено значение! Учениците трябва да знаят как да формират собствено мнение, да защитават убежденията си, да говорят от собствено име, да се ангажират с обществото около тях и да са част от него. Не убеждавам учениците в предимствата на ЕС. Насърчавам ги да мислят самостоятелно. Те откриват, че вземането на решения в ЕС е по-скоро процес на обсъждане, отколкото налагане на неща, както повечето от тях си мислят.“

МАЛКИ СЪПКИ КЪМ ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ

Преди десетилетие за учениците в Италия са били обичайни по-скоро традиционните начини на преподаване и в стандартната учебна програма е нямало предмети, свързани с ЕС, освен основните събития в следвоенната история на Европа.

Това се променя чрез поредица от проекти, проведени в Болоня. Чрез тях се въвежда нов метод на преподаване, който със сигурност привлича вниманието на децата и се използва за обучение за ЕС в училище.

Координатор на проектите е Marco Balboni, професор по правото на Съюза в Болонския университет.

„Като професор, с мен се свързаха група млади експерти по комуникации, които експериментираха с преподаването на деца на възраст от 10 до 13 години чрез създаване на видеоклипове.“

Една от тях е бившата студентка Gaia Farina, която ръководи сдружението Associazione Scomunicati заедно със свои състуденти по комуникационни науки. Те разглеждат създаването на видеоклипове с участието на ученици като преподавателски метод и търсят подкрепата на Balboni, за да получат необходимите експертни знания в областта на правото и Европейския съюз, за да кандидатстват за финансиране от ЕС.

„В крайна сметка работихме заедно по три проекта“, казва Gaia Farina. „Първият бе View on EU (Поглед към ЕС).“

Задачата на проф. Balboni е да подготви учебните материали, свързани с ЕС.

„Инструктирах учителите с помощта на брошура, която изготвихме. Нарекохме я Малки стъпки към Европейския съюз. Чрез нея преведохме основните теми за ЕС на език, подходящ за толкова млада аудитория.“

„Работихме по Договора от Лисабон. Учениците избраха един член от него, като например този за антидискриминацията, правата на човека или свободата на словото. След това с помощта на Associazione Scomunicati те създадоха творчески видеоклип по темата. Антидискриминацията всъщност бе най-популярната тема.“

Balboni разработва съдържанието за учителите, но също така преподава заедно с тях.

„Учениците много развълнувано споделиха какво знаят и какво са научили за ЕС“, казва Gaia Farina.

Този метод е много подходящ за тях и им дава език, на който да общуват с връстниците си. Те се ангажират и създават невероятни видеоклипове, които все още са достъпни онлайн.⁴

„В крайна сметка реализирахме три проекта почти последователно. Вторият проект бе Road to EU (Пътят към ЕС). В него също се използваша видеоклипове и той бе осъществен като поредица от семинари, организирани в три средни училища. Третият бе Play with EU (Игра с ЕС) — настолна игра, предоставяща основни знания за ЕС.“

„Оттогава с нас се свързаха редица преподаватели, за да повторим семинарите в часовете им или да представим свършената от нас работа в училищата им. Продължаването на тази работа без средства обаче е трудно в Италия. Въпреки това знам, че много преподаватели са се вдъхновили да използват видеоклипове, за да представят историята, институциите и основните принципи на Европейския съюз в уроците си. На все още активните страници във Facebook получаваме много съобщения от учители, които казват, че използват тази методика в ежедневната си училищна практика.“

4 <https://www.youtube.com/user/ViewOnEU/videos>

Подкрепа за преподаване за Европа чрез действието по инициативата „Жан Моне“

Действията по инициативата „Жан Моне“ на ЕС стимулират преподаването и научните изследвания относно Европейския съюз.

През последните десетилетия подкрепата се предоставя главно под формата на безвъзмездни средства за разработване на модули за преподаване относно европейската интеграция, за определяне на катедри „Жан Моне“ и за финансова подкрепа за центровете за високи постижения „Жан Моне“ в областта на преподаването и научните изследвания на ниво висше образование. Подкрепят се също дейности за изграждане на мрежи и иновационни проекти.

До 2020 г. подкрепата до голяма степен бе ограничена до дейности във висшето образование.

Новите действия за училища и учебни заведения за професионално образование

През следващите години обхватът на подкрепата по инициативата „Жан Моне“ ще бъде разширен значително. През 2020 г. и 2021 г. бяха добавени нови направления, чрез които пряко се помага на учителите в началното, средното и професионалното образование да бъдат по-уверени в разглеждането на въпросите, свързани с Европейския съюз, и да информират младежите за него и функционирането му. Новите действия дават възможност на учителите да преподават по ангажиращи начини, които помагат за повишаване на особено важната информираност за същността на ЕС и значението му за ежедневието ни.

Новите действия по инициативата „Жан Моне“ включват:

Обучение на учители по инициативата „Жан Моне“

Дейностите по обучение на учители ще помогнат на институциите за обучение на учители да разработят нови материали и методи, които да обхващат обучението по теми, свързани с ЕС, за първоначална подготовка на учителите и тяхното продължаващо професионално развитие.

Те могат да бъдат разработени, организирани и предоставени в традиционни, смесени или онлайн формати. Резултатите трябва да бъдат сертифицирани и признати.

Инициативи за запознаване с ЕС в рамките на „Жан Моне“

Това са дейности, които ще стимулират изучаването на въпроси, свързани с Европейския съюз, по вдъхновяващи начини. Те могат да бъдат предложени от едно отделно общообразователно учебно заведение или учебно заведение за професионално образование и да бъдат осъществени с подкрепата на висши училища или други организации.

Инициативите за запознаване с ЕС трябва да включват разработването и предоставянето на специфично съдържание, което да се преподава през учебната година. В този случай учебната година може да включва летни училища или седмици, семинари и дебати по конкретни проекти, както и други образователни дейности.

Мрежи „Жан Моне“

Мрежите между училища в различни държави могат да получават подкрепа с цел насърчаване на международния обмен на добри практики при преподаването за ЕС.

Всички предложени дейности трябва да са с продължителност три години.

Кой е Жан Моне?

Жан Моне (1888—1978 г.) е френски международен търговец, банкер и дипломат, който днес се счита за един от основателите на Европейския съюз.

Той никога не е заемал изборна длъжност, но през различни периоди от живота си е високоуважаван съветник на правителства от двете страни на Атлантическия океан и дори в Китай.

След като извежда Франция от икономическата криза, породена от Втората световна война, става първият председател на Върховния орган на Европейската общност за въглища и стомана — предшественика на Европейския съюз през 50-те години на 20-и век.

Още през Първата световна война и през целия си живот той насърчава международното икономическо сътрудничество като движеща

сила за мир и просперитет.

Жан Моне е първият човек, обявен за почетен гражданин на Европа през 1976 г.

Но защо носят името му действията, свързани с обучението за ЕС, които продължават вече повече от 30 години? Жан Моне осъзнава много рано, че европейската интеграция е невъзможна без активното участие на всички. Под „всички“ той има предвид не само политическите партии, работодателите и синдикалните организации, но преди всичко самите граждани. За да се достигне наистина до всички — както тогава, така и сега — трябва да се работи в тясно сътрудничество с информаторите в обществото: на първо място образователните институции и медиите.

Служба за публикации
на Европейския съюз